

Julia Golachowska

Nowe praktyki pamięci na przykładzie kultu „żołnierzy wyklętych”

Streszczenie pracy magisterskiej

Praca omawia nowe praktyki pamięci związane z kultem „żołnierzy wyklętych”. Autorka analizuje modę patriotyczną, także w kontekście patriotyzmu ekonomicznego, Pokój Zagadek Żołnierzy Wyklętych stworzony przed Instytut Pamięci Narodowej oraz film *Historia Roja* (2016) w reżyserii Jerzego Zalewskiego. Opisuje ich komercyjny wymiar, performatywny i afektywny charakter. Praca bada mechanizmy konstruowania mitu „niezlomnych” pozwalające na włączenie pamięci o nich do kanonu bohaterów narodowych i wpisanie ich historii w powstańczą tradycję. Nowy jest zarówno obiekt pamięci – estetyka mitu wyklętych i ich symbole wciąż się kształtują – jak i formy jego kultu. Powstają one w efekcie spotkania instytucjonalnego obiegu (działalności państwowych muzeów, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, IPN-u) z oddolnymi inicjatywami: jednostek, nieformalnych grup i prywatnych przedsiębiorstw.

Celem pracy jest opisanie i analiza nowych tendencji w kontekście istniejących praktyk (głównie związanych z pamięcią powstania warszawskiego) oraz na tle splotu ideologii narodowej i myśli neoliberalnej. Autorka opisuje „identyfikację wizualną” wyklętych jako estetykę nadmiaru i wiąże tę cechę z historycznymi problemami tego kultu – brakiem wyraźnej struktury, ciągłości czy munduru. Istotnym elementem pracy jest spojrzenie na wzorce płciowe wyłaniające się z analizy oferty sklepów z odzieżą patriotyczną

Autorka posługuje się koncepcją *banalnego nacjonalizmu* Michaela Billiga. Przenosząc to pojęcie na polski grunt, uwzględnia stosunek społeczeństwa do symboli państwowych w PRL i zmiany w polityce pamięci po 1989 i 2004 roku. Stosując terminologię Billiga, proponuje własną diagnozę opisywanych praktyk, które określa stanem podgorączkowym polskiego społeczeństwa.